

Sygn. akt III ZS 2/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Jaśkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kiriło

SSN Maciej Pacuda

Protokolant Anna Pęsko
w sprawie ze skargi Ministra Sprawiedliwości
na uchwałę Rady Izby Notarialnej w W. Nr .../2012 z dnia [...] w sprawie zaliczenia
nadpłaty wynikającej z tytułu podjęcia przez Walne Zgromadzenie Notariuszy Izby
Notarialnej w W. w dniu [...] roku uchwały Nr .../2011 w sprawie zasad
finansowania wydatków samorządowych,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 12 kwietnia 2013 r.,

uchyla zaskarżoną uchwałę.

UZASADNIENIE

Minister Sprawiedliwości zaskarżył dnia 1 lutego 2013 r. uchwałę Rady Izby
Notarialnej w W. z dnia [...] nr .../2012 w sprawie zaliczenia nadpłaty wynikającej z
tytułu podjęcia przez Walne Zgromadzenie Notariuszy Izby Notarialnej w W. w dniu

[...] uchwały nr .../2011 w sprawie zasad finansowania wydatków samorządowych (dalej jako uchwała .../2012).

Zaskarżonej uchwale zarzucił naruszenie art. 17 Konstytucji oraz art. 35, art. 23 i art. 40 § 1 pkt 8 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (jednolity tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 ze zm.) przez to, że Rada Izby Notarialnej w W. (dalej jako Rada) wypowiadając się w sprawie składek miesięcznych notariuszy na potrzeby samorządu terytorialnego przekroczyła swoje kompetencje ustawowe naruszając tym samym wyłączne w tym zakresie kompetencje Krajowej Rady Notarialnej.

Uzasadniając zarzuty skargi Minister Sprawiedliwości podniósł, że Walne Zgromadzenie Notariuszy Izby Notarialnej w W. (dalej jako Walne Zgromadzenie) w dniu [...] podjęło uchwałę nr .../2011 w sprawie zasad finansowania wydatków samorządowych. Na mocy tej uchwały Walne Zgromadzenie zobowiązało Radę do zaniechania w 2011 r. poboru składki na potrzeby samorządu terytorialnego w części przekraczającej uchwaloną przez Krajową Radę Notarialną składkę minimalną. Wyrokiem z dnia 5 sierpnia 2011 r., III ZS 3/11, Sąd Najwyższy uchylił tę uchwałę uznając, że rozstrzygając o składkach na potrzeby samorządu notarialnego Walne Zgromadzenie naruszyło wyłączną kompetencję Krajowej Rady Notarialnej. Zaskarżoną uchwałą .../2012 Rada postanowiła zaliczyć jako nadpłaty sumy wpłacone przez notariuszy w okresie pierwszych siedmiu miesięcy 2011 r. tytułem miesięcznych składek w wysokości przewyższającej składkę minimalną ustaloną przez Krajową Radę Notarialną. Jako podstawę prawną uchwały wskazano art. 35 pkt 4 Prawa o notariacie, zgodnie z którym do zakresu działania rady należy zarząd i rozporządzanie majątkiem izby. U podstaw zaskarżonej uchwały leżało założenie, zgodnie z którym w okresie obowiązywania uchwały nr .../2011, uchylonej wyrokiem Sądu Najwyższego w sprawie III ZS 3/11, notariusze wchodzący w skład W. Izby Notarialnej mieli obowiązek płacić składki w wysokości określonej w uchylonej uchwale. W związku z tym zaskarżona w niniejszej sprawie uchwała służyła jedynie uporządkowaniu sytuacji w odniesieniu do składek uiszczonych na podstawie uchwały nr .../2011.

Minister Sprawiedliwości podniósł, że zaskarżona uchwała ograniczyła wysokość składek na potrzeby samorządu notarialnego do wysokości składki

minimalnej ustalonej przez Krajową Radę Notarialną, naruszając tym samym jej wyłączną kompetencję. Zgodnie z art. 23 oraz art. 40 § 1 pkt 8 Prawa o notariacie ustalenie wysokości składek należy do wyłącznej kompetencji Krajowej Rady Notarialnej. Zaskarżona uchwała .../2012 modyfikuje zaś wysokość składek wpłaconych w 2011 r. w okresie styczeń-lipiec. Zdaniem Ministra Sprawiedliwości wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2011 r., III ZS 3/11 miał charakter konstytutywny i wywoływał skutki *ex tunc*, a zatem tak jakby uchylona uchwała nr .../2011 nie została w ogóle podjęta. Na tej podstawie Minister Sprawiedliwości uznał, że brak podstaw do kwalifikacji jako nadpłaty składek uiszczonych przez notariuszy zrzeszonych w W. Izbie Notarialnej w okresie obowiązywania uchylonej uchwały nr .../2011, których wysokość przekraczała składkę minimalną, określoną przez Krajową Radę Notarialną. W odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 35 pkt 4 ustawy Minister Sprawiedliwości podniósł, że w zakresie kompetencji rady do sprawowania zarządu i rozporządzania majątkiem izby nie mieści się uprawnienie do kształtowania składki miesięcznej ustalonej przez Krajową Radę Notarialną.

W odpowiedzi na skargę Ministra Sprawiedliwości Rada Izby Notarialnej w W. wniosła o jej odrzucenie, ewentualnie oddalenie w całości. Rada domagała się odrzucenia skargi z powodu niewskazania przez Ministra Sprawiedliwości, czy uchylenie uchwały ma nastąpić w całości czy w części.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga Ministra Sprawiedliwości ma uzasadnione podstawy.

Wniosek Rady o odrzucenie skargi Ministra Sprawiedliwości jest bezpodstawny. Odpowiednie stosowanie przepisów o postępowaniu kasacyjnym do postępowania ze skargi w trybie nadzoru nad uchwałami organów samorządu notarialnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2012 r., III ZS 6/11) nie oznacza, że do skargi Ministra Sprawiedliwości stosuje się wymogi formalne przewidziane dla skargi kasacyjnej. Skarga Ministra Sprawiedliwości nie jest skargą kasacyjną w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz przewidzianym w ustawach korporacyjnych środkiem prawnym służącym kontroli uchwał organów

samorządu zawodowego. Ponadto z *petitum* skargi Ministra Sprawiedliwości wynika, że zaskarża on uchwałę Rady w całości, skoro wnosi o jej uchylenie.

Odnosząc się do meritum skargi Ministra Sprawiedliwości, Sąd Najwyższy uznaje za zasadny zarzut naruszenia art. 35 pkt 4 Prawa o notariacie. Przepis ten upoważnia radę do zarządu i rozporządzania majątkiem Izby. Nie upoważnia do decydowania o wysokości składki. Tymczasem zaskarżona w niniejszej sprawie uchwała odnosi się do wysokości składek uiszczonych przez notariuszy zrzeszonych w W. Izbie Notarialnej w okresie styczeń-lipiec 2011 r. Wpłacone w tym okresie składki w wysokości przekraczającej składkę minimalną nie stanowiły nadpłaty, bo uchwała Rady bezpodstawnie obniżająca wysokość składki uchylona została *ex tunc* wyrokiem Sądu Najwyższego w sprawie III ZS 3/11. Traktując jako nadpłaty składki uiszczone przez notariuszy w wysokości wyższej, niż składka minimalna określona przez Krajową Radę Notarialną, uchwała .../2012 prowadzi do obniżenia wysokości składek faktycznie uiszczanych w 2011 r. przez notariuszy w., do czego przepis art. 35 pkt 4 Prawa o notariacie nie daje Radzie podstaw.

Zasadny jest także zarzut naruszenia art. 23 i art. 40 § 1 pkt 8 Prawa o notariacie. Obowiązek opłacania składek miesięcznych na potrzeby organów samorządu notarialnego wynika z art. 23 Prawa o notariacie. Przepis ten dodatkowo precyzuje, że notariusze mają obowiązek uiszczać składki w wysokości ustalonej przez Krajową Radę Notarialną. Wyłączną kompetencję Krajowej Rady Notarialnej w zakresie ustalania wysokości składek potwierdza dodatkowo art. 40 § 1 pkt 8 Prawa o notariacie. Jak wskazano powyżej, uchwała .../2012, formalnie traktując o kwalifikacji jako nadpłaty środków uiszczonych przez notariuszy w wykonaniu obowiązku z art. 23 Prawa o notariacie, w rzeczywistości modyfikuje wysokość składek miesięcznych, jakie na podstawie uchwały Krajowej Rady Notarialnej notariusze zobowiązani byli uiszczać w 2011 r. Oznacza to, że uchwała .../2012 została podjęta przez Radę w materii zastrzeżonej do kompetencji Krajowej Rady Notarialnej.

Mając powyższe na względzie zaskarżoną uchwałę należało uchylić.